

4. Про порядок організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій в СРСР : Указ Президії Верховної Ради СРСР від 28.07.1988 р. № 9306-XI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v9306400-88>.

5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини п'ятої статті 21 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (справа № 1-13/2016) від 8 вересня 2016 року № 6-рп/2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-16>.

6. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 р. № 987-XII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 25. Ст. 283.

7. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Веренцов проти України» (заява № 20372/11) від 11 квітня 2013 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/go/974_945.

Дмитро СВЕРДЛОВ

викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності

Олексій МАМЧІЙ

завідувач відділення первинної професійної підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації ННІ ЗНПК Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна)

**ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ
ПРОСТУПКІВ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ
ПОРЯДОК ТА ГРОМАДСЬКУ БЕЗПЕКУ**

Забезпечення громадської безпеки та правопорядку – один із важливих факторів розвитку демократичних засад життєдіяльності українського суспільства, утвердження принципу соціальної справедливості, гарантій прав і свобод громадян. Профілактика адміністративно-правового характеру є важливою для забезпечення громадського порядку та безпеки.

Проблематика цього питання полягає в тому, що боротьба з адміністративними правопорушеннями у сфері громадської безпеки недостатньо ефективна. Велика кількість адміністративних правопорушень призводить до створення загрози конституційним правам і свободам громадян, життєво важливим інтересам держави, тому забезпечення громадської безпеки вимагає здійснення профілактичних заходів, серед яких важливе місце посідають адміністративно-правові засоби впливу щодо підтримання громадської безпеки і правопорядку.

Необхідно визначитися з такими поняттями, як «громадська безпека» та «громадський порядок». У вузькому розумінні громадська безпека розглядається як порядок вольових суспільних відносин, що виникають та стверджуються в процесі життєдіяльності громадян, їх спілкування в громадських місцях згідно з чинними приписами правових норм та правил і звичаїв цивілізованого суспільства. Громадський порядок можна розглядати як обумовлену вимогами розвитку систему суспільних відносин, формування і розвиток яких сприяє підтримці суспільного і особистого спокою, узгодженості і ритмічності суспільного життя, забезпеченню у взаємному спілкуванні людей їх особистої та майнової недоторканності, честі і гідності. Громадська безпека тісно пов'язана з громадським порядком. Говорячи про співвідношення понять «громадська безпека» і «громадський порядок», треба виходити з того, що громадський порядок є складовою частиною категорії громадської безпеки, яка забезпечується не лише правовими, а й іншими нормами (наприклад, технічними, технологічними, етичними тощо) [1, с. 15].

Профілактика правопорушень – це система заходів, спрямованих на охорону прав і свобод людини й громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довілля, конституційного устрою України від протиправних посягань, профілактику правопорушень, і порядок їх здійснення органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, громадськими формуваннями з охорони громадського порядку, окремими громадянами, а

також права та обов'язки державних органів і організацій, що проводять роботу з профілактики правопорушень, та осіб, щодо яких здійснюються зазначені заходи.

Класифікувати заходи загальної профілактики варто на: загальні заходи профілактики злочинів та спеціальні заходи профілактики злочинів. У цьому дослідженні пропонуємо звернути увагу на класифікацію, що була запропонована МВС України в проєкті Закону «Про профілактику правопорушень», в якому до заходів загальної профілактики правопорушень пропонувалось таке:

- кримінологічна експертиза;
- роз'яснення положень законодавства України;
- кримінологічне дослідження;
- профілактична перевірка;
- припис, постанова;
- інформування населення про стан правопорядку, засоби та методи захисту громадян і власності від правопорушень;
- профілактична допомога [3].

Кримінологічна експертиза нормативно-правових актів у вузькому розумінні, вважаючи, що це є спеціальне, здійснюване на основі обґрунтованої методики кримінологічне дослідження нормативно-правових актів і їх проєктів, спрямоване на виявлення, усунення або мінімізацію впливу таких її положень, що детермінують або ж можуть детермінувати злочинність чи блокують або можуть блокувати дію антикримінальних заходів (засобів), що вживаються суспільством і державою.

Роз'яснення положень законодавства України. Суб'єкти профілактики правопорушень, у межах своєї компетенції, ведуть серед населення, окремих його категорій, посадових осіб підприємств, організацій, установ роботу з роз'яснення положень законодавства України, у тому числі з питань профілактики правопорушень, зокрема щодо необхідності виявлення й усунення причин і умов, які сприяють вчиненню правопорушень, відповідальності за протиправні діяння, а також уживають заходів із своєчасного виявлення осіб, які, зважаючи на їх поведінку, під впливом певних причин та умов можуть стати потерпілими від правопорушення.

Кримінологічну експертизу можна вважати формою кримінологічного контролю, що реалізується у вигляді наукового забезпечення процесу правотворчості і здійснюється в межах кримінологічної політики держави.

Кримінологічне дослідження проводиться з метою виявлення ознак готування злочинів, вивчення причин і умов вчинення правопорушень, свідомого або несвідомого створення умов, які сприяють вчиненню правопорушень, а також з метою прогнозування впливу тих чи інших обставин на стан правопорядку в майбутньому та обґрунтування необхідності і спрямованості профілактичних заходів.

Припис, постанова. У разі отримання достатніх відомостей про наявність причин і умов, що можуть сприяти вчиненню правопорушень, на підставі відповідних рішень працівниками правоохоронних органів проводиться профілактична перевірка. До участі в ній залучаються фахівці, а в разі потреби – представники громадських організацій. Інформація про стан правопорядку в Україні та в її адміністративно-територіальних одиницях доводиться до населення через засоби масової інформації.

Суб'єкти профілактики правопорушень інформують населення про засоби та методи захисту від протиправних посягань шляхом проведення бесід, виступів у пресі, по радіо й телебаченню, видання спеціальних посібників, плакатів тощо. Засоби масової інформації використовуються також з метою поліпшення правового виховання населення, формування здорового способу життя.

Профілактична допомога. Надання суб'єктами профілактики правової допомоги населенню містить у собі створення пунктів допомоги знедоленим, центрів реабілітації осіб, звільнених з місць позбавлення волі, ініціативне надання послуг із захисту та охорони майна всіх форм власності на основі укладення письмових договорів, надання юридичної допомоги населенню та громадським об'єднанням.

Індивідуальна профілактична робота – комплекс заходів щодо конкретних осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліках в органах внутрішніх справ, з метою попередження вчинення ними злочинів та інших правопорушень [1, с. 247].

Варто зазначити й те, що забезпечення ефективності індивідуальної профілактики правопорушень неможливе без дотримання таких основних вимог:

- своєчасність (несвоєчасне виявлення та вжиття заходів впливу до правопорушників та їх оточення призводить до формування звички, пов'язаної з антигромадською поведінкою, а також значно підвищує ймовірність вчинення особою правопорушення);
- послідовність (індивідуальний вплив повинен спланований бути так, щоб його інтенсивність послідовно збільшувалась або зменшувалась залежно від результатів);
- реальність (заходи впливу повинні відповідати можливостям їх реалізації);
- законність (індивідуальна профілактика будується на основі чіткого дотримання законодавства, прав, свобод та законних інтересів громадян) [1, с. 251].

Отже, завдання поліції у сфері попередження правопорушень з метою локалізації та недопущення її проявів, полягає в розробленні та застосуванні ефективних стратегій із протидії конкретним протиправним діям. Також завдання поліції полягає у виявленні причин і умов, які сприяють правопорушенням та здійсненням заходів щодо їх усунення. Підвищення рівня запобігання правопорушенням загалом та з боку поліції зокрема може бути досягнуто на основі належного її нормативно-правового забезпечення, що є, по-перше, як правова основа загального механізму функціонування системи запобігання правопорушенням, а по-друге, як чинна правова база відповідного правозастосування.

Кожен суб'єкт наукової діяльності по-своєму класифікує профілактичні заходи адміністративних правопорушень, але всі вони ведуть до того, що потрібно усувати негативні чинники, які впливають на особу, завчасно виявляти задумане правопорушення, здійснювати належну охорону об'єктів, що можуть спокусити особу на здійснення правопорушення, здійснювати належний контроль за особами, схильними до здійснення правопорушення, внести корективи у правову освіту громадян, збільшити обсяг покарання за здійснення адміністративного правопорушення.

1. Фатхутдінов В. Г. Адміністративно правове забезпечення громадської безпеки в Україні : дисертація : дис. ... д.ю.н. : 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. 445 с.

2. Зміст та напрями профілактичної діяльності органів внутрішніх справ : фондова лекція з дисципліни «Актуальні проблеми та організація попередження правопорушень». Київ, 2014. URL : https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/ad/lectures/profil_diyal.doc

3. Проект Закону України «Про профілактику правопорушень». URL : <https://cv.court.gov.ua/tu26/6/2358>.

Максим ШЕВЯКОВ

старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ПРОФІЛАКТИКА ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ І БЕЗПЕКИ ЯК СЛАДОВА ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНИХ ІНТЕРЕСІВ

Багаторічна історія боротьби з деліктами у сфері громадського порядку та громадської безпеки пов'язана з пошуком шляхів ліквідації цих негативних явищ. Ідея попередження злочинності взагалі та злочинів зокрема народилася у Стародавній Греції. Вже Платон і Арістотель шукали способи вирішити цю проблему. У сучасному світі профілактикою правопорушень займається багато вчених, з'явилося кілька наукових теорій, але проблема правопорушень проти громадського порядку та громадської безпеки досі залишається невирішеною. У сучасній Україні такі правопорушення є одними з перших за кількісними показниками.

Тому визначимо систему цих правопорушень та створимо систему протидії таким правопорушенням шляхом вжиття профілактичних заходів. Коли йдеться про запобігання адміністративним проступкам, що порушують громадський порядок та громадську безпеку, насамперед необхідно визначити, що це за дії. Під профілактикою правопорушень у загальному визначенні розуміється вплив на причини та умови правопорушення, а також формування психологічного ставлення до правопорушень як неможливої поведінки. Під час